

Dragør.

Hvor Øresundets klukkende Smaaavover mødes med Østersøens hvidbræmmede Bølger, lige »paa Hjørnet af Køge Bugt«, dér skyder Sjællands sydøstligste Næs sig ud i Drogden, og paa Næsset ligger Dragør.

Dragør — hvem kender Dragør? — Ikke Sjetteparten af Kjøbenhavns voksne Beboere.

Underligt nok for Resten: Nord efter rykkes Hovedstadens Grænse hvert Aar længere frem. I Sommer naaede vi saaledes at faa Gilleleje ind i Kjøbenhavns Interessessfære. Men Syd paa har Kulturens Mærkepæle i Aarhundreder staaet i Sundbyerne. Imidlertid vil det nu næppe vare mere end tre Fjerdingaar, før en Jernbane rundt om Amager gør Dragør til et nyt Skodsborg og Kongelunden til en ny Dyrehave.

Dette bliver imidlertid Fremtidens Sag, som kun i ringere Grad interesserer os i Dag.

Vi vil i dette Tilfælde ud til det gamle Dragør, til Oprindeligheden, Djærvheden og Friskheden halvanden Mil Syd for Christiansborg Slotsplads.

Ude i den underlig sammenpakkede Provinsby, der hedder Christianshavn, søger vi i Gæstgivergaarden »Den gamle Falk« en Dagvogn. En vejrbitd gammel Mand med sømandsagtigt Hageskæg rejser sig fra »en Sort« og tilbyder at følge os hen i »Elefanten«, en anden Gæstgivergaard tæt ved, hvor vi skal finde Befordringen. Ganske rigtig, i »Elefanten« holder en ældre, medtaget Char à banc.

De to magre Heste dukker med Hovederne, og det synes, som om Seletøjet bærer dem oppe.

»Hvor er de andre Passagerer?»

»De er ikke kommen, men det er heller ikke Afgangstid endnu; Klokken mangler et Par Minuter i halv elleve. Kusken sidder ellers henne i »Falken« og faar sig en lille en. Sæt De Dem bare op, go'e Herre; Peter kører snart. Jeg skal ellers sige Dem, jeg har været Vognmand i 47 Aar, men nu har jeg lagt op.»

Medens jeg med en absolut nødvendig Forsigtighed stiger op i Vognen, tripper min snakkesalige Vejviser tilbage til »Falken«. Ca. fem Minuter over halv elleve kommer Kusken med to Lodser og en umfangrig Amagermø'er, der slæber otte mægtige Pakker op i Vognen.

»Kører vi snart?» spørger jeg.

»Straks; det er blot Jan Krillesen, vi venter paa.»

Og Kusken tager Plads udenfor Porten, ivrigt spejdende efter Passagerer.

Fem Minuter før elleve kommer saa Jan Krillesen, en ung Gaardmand, Arm i Arm med en let stænket Sømand.

Endelig — en halv Time for sent — ruller vi adstadigt ud gennem Sundby, hvor vi gør smaa Pavser ved et halvt Dasin Butiker. Et Sted faar Kusken en Fjerding Smør stukket op paa Bukken, et andet Sted en Pakke Dowlas, hos Bageren en Kurv Brød, udenfor Apotekeren en Kurv fyldt med Medicinflasker osv.

Saa ruller vi da omsider forbi Eberts mærkelige Villaby ud paa Amagerland.

Garneret af Hvidkaal og Rødkaal i imponerende Masser strækker Vejen sig i en ret Linie ud til Store Magleby, Hollændernes gamle Hovedsæde, en meget stor, brolagt Landsby med aristokratisk klippe Hække foran de altid pyntelige Gaarde. Hol-

lænderbyens Rigdom er lige saa bekendt som dens Pigers Skønhed.

Ved Byens sydlige Udgang drejer Vejen mod Øst, og det gaar nu mod Dragør over Amagers eneste, ret diminutive Bakke, hvorfra haves en god

laa delvis nord for den nuværende By. Man er netop for Tiden i Færd med at grave Levninger fra hin Periode op af Jorden, og Arkæologerne mener, at Fündene vil blive højst interessante.

Den Gang Hanseaternes Magt omsider blev

Fra Dragør. En af Gaderne.

Fot. af Rønnev & Hansen.

Udsigt over Sundet (til venstre) og Køge Bugt (til højre). Ved Aftentid ses ikke mindre end otte blinkende Fyr ude over Vandet.

Forbi en rigtig nydelig Kirke og et større Væveri, tilhørende Grosserer Christensen, kommer vi ind i Byen og stiger af paa et Torv, der næsten er helt opfyldt af Vogne. Byens Vognmænd holder nemlig Remise paa offentlig Torv.

Vor første Gang er ned til Havnen, hvor Hotel Dragør med Undertitlen »Gamle Kro« ligger.

Vi træder ind i Gæstestuen, som er ganske tom, fordi alle Stangæsterne er hjemme til Middag. Værten, Hr. Rander, viser sig at være en intelligent, bred Sømandstype, der beredvilligt fortæller om alt, hvad vi kan overskue fra Hotellets Vinduer.

Til venstre, faa Skridt fra Hotellet, ligger Sundet. Ved Strandbredden hviler et Dusin større og mindre Ankre, der giver Landskabet Karakter. Lige for ses Toldhuset, en morsom gammel Bygning, omgivet af Skure, hvis Vægge og Loftter sikkert har henlevet deres Ungdom paa Søen. Resten af Horisonten fyldes af den rummelige, men ak, alt for grunde Havn, hvori kun ligger enkelte Galeaser, hvis Sejlpragt viser, at de gør Tjeneste; hele Resten af den Flaade, der gnubber sig op ad Dragørs gamle Bolværker, er aftaklede, oplagte Skuder, som dog derfor ikke savner Interesse.

I det fjortende Aarhundrede byggede Hanseaterne et Dragør op, der en Tid lang havde Betydning som Stapelplads. Dette med Handelsboder fyldte Dragør

Fra Dragør. Havnen.

Fot. af Rønnev & Hansen, Tivolis Façadebygning.

brudt, var Hollænderne allerede indvandrede til Amager, og af disse driftige Folk bosatte en Del sig omkring Havnen ude paa Næsset, hvorved det nuværende Dragør opstod.

Store Magleby ejede og ejer endnu hele Oplandet paa nogle Strandfælede nær. Dragørerne var derfor henviste til at ernære sig af Søen, og denne viste sig ogsaa huld og god i mange, mange Aar.

Flere og flere Skibe passerede Sundet, efterhaanden som Handelen mellem Østersølandene og de vestlige Stater udviklede sig. Fyrvæsenet var længe daarligt og Søkortene mangelfulde. Disse Omstændigheder berigede Dragør. Rundt om byggedes Udkigstaarne paa Husene, og fra disse høje Stader spejdede Indbyggerne ud over Søen efter Rov. Ja, det maa siges rent ud, Dragør ernærede sig i Aarhundreder lige til den aller nyeste Tid redeligt af andres Ulykker.

Kommer et Skib paa Grund, hvilket tidligere skete særdeles ofte, rejser der sig Liv i Byen.

Bytjeneren løber rundt om i de 70 Gader og tuder i et Horn; Vinduer og Døre smækkes op; Raabene »Skibssjov«, »Hvor staar den?«, »Er den stor?« osv., krydser hverandre.

Byskriveren iler ned til Havnen, hvor han noterer Borgerne, efterhaanden som de møder. Korneer koger Kaffe, og Mændene trækker i Søvstøvler, Pjækkert og Sydvest. Gennem Gaderne slæber unge Mennesker Rig og Grejer til de oplagte Skibe, der med god Grund kaldes »Obligationerne«.

Medens koghede Toddyer nedskyldes i Kroen, farer Sejlene til Vejrs paa Flaaden, og snart styrer de ofte skrøbelige Jagter, Galeaser og Skonnerter ud til det forulykkede Skib.

En Deputation med Fogden — Byens Øvrighed — i Spidsen border Havaristen og indleder Forhandlinger om Bjergning. Dragørerne forlanger en grov Pris, og Skipperen betænker sig. Med et svedent Smil og de tilbørlige Skuldertræk forlader Deputationen Ofret, og ganske stiltfærdigt holder Obligationerne det nu gaaende i passende Afstand fra det grundstøtte Skib, hvis Fører snart giver sig.

Nu tager Dragørerne fat. Sømænd og Skomagere, Skolelærere og Købmænd, alle »bjerg«, fordi de alle faar deres respektive Part af Byttet.

I vor Tid er der — foruden det udmærket belyste Farvand — den kedelige Omstændighed ved Bjergneriet, at Dragørerne maa dele Rovet med Switzers Entreprise. Men i gamle Dage, da skovlede man Penge ind paa Dragør, og ligesom Folk andre Steder beder til Gud om god Høst, godt Arbejde osv., bad — og lur dem, om de ikke beder endnu — Dragørfolkene om bravt mange Skibsulykker.

I de gamle Byregnskaber staar rent ud, at Forsynet i det Herrens Aar osv. har været saa naadig at lade mange rare, store Skibe forlise paa Dragørs Strand.

Som Bevis paa Tilfredsheden med Udbyttet kan følgende Vers fra et Byregnskab anføres:

Tak være Dig Tre-Enig Gud for alle disse Penge.
O, Gud bevare Dragør vel, og lad den aldrig trænge.

Det gør den imidlertid nu. Med utaaeligt Stivsind og en forunderlig Skyhed har Befolkningen holdt fast ved Traditionerne og lukket Døren fast til for alt nyt ude fra den store, rask fremskridende Verden.

Indtægterne er svundne ind ved det aftagende Sundfiskeri, ved Dampens Sejr over Sejlskibene og ved Bjergningsvæsenets Tilbagegang. Dragør har allerede i adskillige Aar levet paa Minderne, paa rentebærende Kapitaler, og Mandfolkene deler af Mangel paa Energi og Foretagsomhed deres Tid mellem at spytte i Vandet, drikke Toddy og sove, medens Kvinderne med mere Energi arbejder ved Væven.

I mangfoldige Huse ses de store Væve, som har reddet mangan en Familie, hvis Forsørger forsvandt paa det graadige Hav, fra at lide Nød.

Væven er Enkens Trøst og en væsentlig Støtte for de mange Hustruer, hvis Mænd for ringe Gager færdes paa Oceanerne.

Skafternes Støjen og Skyttens Klip-Klap er næsten ogsaa den eneste Lyd, man hører i de stille Gader. Krogede og bugtede som et Bundt Kæmpeaal filtrer Stræderne sig ind i hverandre. Den Fremmede, der ene vover sig ind i Stadens Midte, vil have Vanskelighed nok med at slippe ud igen, og han vil tvivle paa, at Dragør kun har 1950 Mennesker.

Jeg kommer i Snak med en gammel Lods, og vi gaar en Vending ned ved Havnen. Der staar hele Geledet af Mænd lænede op til Brændestabler, grundende tavse over Tilbagegangens Mysterium;

de venter kun paa, at Klokkerne skal blive saa mange, at Datteren eller Sønneken kommer løbende med Meldingen: Fatter, Aftensmaden er færdig!

Foran Lodshuset staar en Flok Lodser. Lig Musvaager spejder de ud over Søen efter Skibene, som i ustandselig Rækkefølge passerer tæt forbi Havnehovedet. Desværre, kun en mindre Part af Fragtflaaden hejser Lodsflaget; de fleste klarer uden Hjælp Drogdens Besværligheder.

Den gamle Lods fortæller mig, at for tre Aar siden afskedigedes paa én Gang tolv af de ældste Lodse, og nu forestaar en ny Amputation af Korpsen. Mon det vil hjælpe? — Ingen tør tro det. Indtægterne synker stadig, og de flinke Lodser maa øve sig i at suge paa Labben.

Vi gaar langs Stranden, forbi et Par smaa Havne, lavede ved enkelte Mænds sejge Flid og Energi. Navnlig Walløes Havn, hvor et halvt Hundrede Baade samtidig kan finde en tryk Plads, vækker min Beundring. Hr. Walløe, en stiltfærdig, støt Mand, har ene gravet Løb, lavet Kajer og bygget Skure paa sin af et Plankeværk og en vaad Grav omgivne Havneplads.

Paa Fællederne sjokker Gæs og Ænder om i Tusindvis. Gaaseholdet er en af Byens faa florerende Indtægtskilder; Gæssene er billige at fede og kan om Efteraaret sælges med smuk Avance.

Vi kommer ind i et stort og kønt arrangeret Anlæg, der strækker sig bag om Byen. — Se, se, her er jo dejligt. Skyggefule Alleer med pragtfuld Udsigt over Køge Bugt!

»Ja, det kan vi da takke Postmesteren for; han er Byens klogeste Mand,« siger Mange, »han er i hvert Fald den ivrigste for alle Fremskridt; men desværre, han kender jo ikke rigtig Forholdene; han er saa ny i Byen.«

»Hvor længe har han da været her?«

»Aa, kun tolv Aar.«

Bum! Lodsens karakteriserer i disse to Replikker hele Befolkningen. Løsenet er Dragør for Dragørerne og en fortvivlet Vedhængen ved gamle Skikke. Tænke sig, den rige By — for rig er Byens Kasse endnu, — har intet Renovationsvæsen og kun 1 — én — Gadelygte. Derimod haves der fire grinagtige Vægtere, der lønnes af Husejerne i Forhold til Antallet af Skorstene.

Vægterposterne besættes med gamle Sømænd, som brummer i Stedet for at synge, og næppe vilde formaa at hindre Overfald, om nogen skulde vove at bryde Dragørs Fred.

Jeg faar rigtig god Mad paa Hotellet, og Værten underholder mig ivrigt med Byens Fremtidsplaner, medens jeg spiser en Kvadratalen Bøf.

Jernbanen bliver færdig næste Foraar. Den er ganske vist ikke paabegyndt; men Amager er jo en Pandekage, saa Anlægget af Skinner og Skifte-spør kan sikkert fuldendes paa nogle Maaneder. Banen bygges for franske Penge, en Følge af Amagerens Mangel paa Fremsynethed og Energi; dens Ophav er Konsul Steenberg, der sikkert faar Glæde af sin Idé.

En Komité arbejder paa at faa Havnen udvidet til en Dybde af mindst 20 Fod. Tegningerne er længst færdige, og kommer først Banen, er der næppe Tvivl om, at Dragør faar sin saa vel for Byen selv som for Kjøbenhavn meget betydningsfulde dybe Havn. Der ude, lige ved det dybe Løb, hvor igennem den evindelige Kavalkade af Skibe drager, derude kan Dansken faa Tag i den gennemgaaende Trafik. Ogsaa ved Vintertid, naar Isen lukker Kjøbenhavn og Helsingør for Sejladsen, saa er Drogden ud for Dragør aaben. Fra denne Fremtidshavn vil Im- og Eksport finde Sted, og dertil — under Isvintre — den daglige Forbindelse med Sverrig.

Endelig er der Fremtidens Badeliv. Intet Sted i Danmark egner sig som Fællederne ved Dragør til at blive et moderne Badested. Her er frisk Luft, brilliant Vand, flad Strand, Skove i Nærheden, interessant Befolkning, glimrende, afvekslende Udsigt og kort Vej til Hovedstaden.

Allerede i Aar har over et halvt Hundrede kjøbenhavnske Familier ligget paa Landet paa Dragør; flere danske og tyske Kunstmalere har taget en Mængde Skitser fra Byen og Eggen, og et Par af Kjøbenhavns mest foretagsomme Pengematadorer har været derude for at sondere Terrænet.

Næste Sommer bliver sikkert i mere end én Henseende et Vendepunkt i Dragørs Liv.

Jeg drømmer om et dansk Trouville ved Sundet, medens Char à banc'en skulpende kører over Byens toppede Brosten, hjem efter, gennem den fede Ø, hvis Befolkning hellere sulter end mister noget af det fra Holland nedarvede Særpræg.

Victor.